

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/200/2020
Rady Gminy Gnojnik z dnia 29 grudnia 2020 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY GNOJNIK
NA LATA 2021 - 2026.

SPIS TREŚCI

Dział I. POSTANOWIENIA OGÓLNE	3
Rozdział I. Wprowadzenie.....	3
Rozdział II. Podstawa Prawna	4
Rozdział III. Podstawa Teoretyczna	5
Dział II. DIAGNOZA	8
Rozdział I. Charakterystyka Gminy Gnojnik.....	8
Rozdział II. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.....	10
<i>Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne.....</i>	<i>10</i>
<i>Przemoc w rodzinie.....</i>	<i>11</i>
<i>Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży.....</i>	<i>13</i>
<i>Osoby pokrzywdzone w wyniku przemocy domowej.....</i>	<i>14</i>
Rozdział III. Diagnoza lokalnych zasobów instytucjonalnych.....	16
Rozdział IV. Procedury postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie.....	17
<i>Procedura „Niebieskie Karty”</i>	<i>18</i>
<i>Zespół Interdyscyplinarny</i>	<i>19</i>
Rozdział V. Analiza SWOT	20
Dział III. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU	22
Rozdział I. Założenia programu przeciwdziałania przemocy.....	22
<i>Cechy Programu.....</i>	<i>22</i>
<i>Realizatorzy Programu.....</i>	<i>22</i>
<i>Beneficjenci Programu.....</i>	<i>22</i>
<i>Miejsce i czas realizacji Programu.....</i>	<i>23</i>
<i>Prognozowane efekty.....</i>	<i>23</i>
Rozdział II. Cele programu.....	23
<i>Cel nadrzędny.....</i>	<i>23</i>
<i>Cele operacyjne.....</i>	<i>23</i>
<i>Źródła finansowania</i>	<i>25</i>
Dział IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	26
Rozdział I. Monitoring Programu.....	26
Rozdział II. Ewaluacja Programu.....	26

„Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą (..)”

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.

Dział I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Rozdział I. Wprowadzenie.

Rodzina stanowi najważniejsze środowisko w życiu każdego człowieka. Wpływa ona na kształtowanie osobowości jak i systemu wartości i sposobu życia. Niepodważalną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mają relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Jeżeli w tej sferze pojawiają się zaburzenia, zachwianiu ulegają fundamenty budujące rodzinę, co w konsekwencji często doprowadza do dezorganizacji jej życia. Instytucja rodziny jest wobec tego objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, szczególnie przed przemocą ze strony osób najbliższych. Przemoc doznawana w rodzinie, czyli środowisku mającym być dla każdego człowieka miejscem odpoczynku, bezpieczeństwa, wzajemnego szacunku i miłości, rodzi szkodliwe konsekwencje, które ujawniać się mogą w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej bądź dalszej perspektywie czasowej.

Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną ofiar przemocy podejmuje się zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.). Zgodnie z art. 6 ust 2 wyżej przywołanej ustawy, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- opracowanie oraz z realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Gnojnik na lata 2021-2026, zwany dalej Programem, uwzględnia założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, przyjętego uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku oraz jest zgodny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojnik na lata 2021-2030.

Misją Programu jest dążenie do minimalizacji skali jak i skutków przemocy domowej na terenie Gminy Gnojnik przy wykorzystaniu posiadanych zasobów instytucjonalnych, kadrowych jak i finansowych. Stanowi on wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy w rodzinie. Dzięki interdyscyplinarności powinien on przyczynić się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, a przez to poprawić kondycję rodzin.

Niniejszy Program określa szczegółowe zadania, konieczne do zrealizowania w założonym czasie celów operacyjnych, które ukierunkowane są na:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Gnojnik jak i współpracy międzyinstytucjonalnej w tym zakresie;
- zapewnienie dostępności pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej;
- zapewnienie niezbędnej ochrony ofiarom przemocy;
- edukację i kształtowanie świadomości społecznej w środowisku lokalnym w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie;
- doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem problemu i pomocą osobom dotkniętym przemocą domową.

W dokumencie zawarto także podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, które kluczowe są przy planowaniu działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało szczegółową diagnozą zjawiska przemocy, jak i innych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Gnojnik, przeprowadzoną w pierwszym półroczu 2020 roku.

Rozdział II. Podstawa Prawna.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie. Określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zasad postępowania wobec osób doznających przemocy jak i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Pozostałymi akty prawnymi, wspomagającymi podejmowanie działań w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej, są:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. [Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.],
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* [Dz. U. z 2020 r. poz. 1876],
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* [Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.],
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* [t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.],
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* [t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359].
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* [t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.],
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* [Dz. U. z 2020 r. poz. 713],
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
9. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Gminy Gnojnik,
10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojnik na lata 2021-2030,

Rozdział III. Podstawa Teoretyczna.

Przemoc w rodzinie, jak sama nazwa wskazuje, obejmuje członków rodziny. Za takie osoby ustawodawca uznaje osoby najbliższe czyli małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwo, powinowatego w tej samej linii lub stopniu, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, a ponadto inne osoby wspólnie zamieszkujące bądź gospodarujące. Przemocą w rodzinie określane jest jednorazowe bądź powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste wyżej wskazanych osób w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne. Osoba stosująca przemoc podejmuje zamierzone działania polegające na wykorzystaniu przewagi sił wobec członka rodziny w sposób intencjonalny. Przemoc ta ma miejsce, gdy jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Sprawca narusza więc prawa ofiary, narażając jej zdrowie na szkody, doświadczenie cierpienia, sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

RODZAJE PRZEMOCY	DEFINICJA PRZEMOCY	FORMA PRZEMOCY
FIZYCZNA	To naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem, które powoduje uszkodzenie ciała lub niesie takie ryzyko.	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, itp.
PSYCHICZNA	Przemoc psychiczna jest naruszeniem godności osobistej. Zawiera przymus i groźby. Przemoc psychiczna jest najczęściej stosowaną formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, własnych poglądów, stała krytyka, niepokojenie, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.
SEKSUALNA	Jest naruszeniem intymności. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.

EKONOMICZNA	Przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawieniem środków lub stwarzaniem warunków w których nie są zaspakajane niezbędne do przeżycia potrzeby. Ma na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy.	niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.
ZANIEDBANIE	Zaniedbanie to naruszenie obowiązku opieki ze strony osób najbliższych. Rozumie się przez to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych osób najbliższych.	pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb itp.

Tabela 1.1. Rodzaje przemocy. Opracowanie własne na podstawie: www.niebieskalinia.info

Przemoc można także podzielić według poniższych kryteriów:

- **przemoc gorąca** – naładowana furią, złością, gniewem, pełna ekspresji
- **przemoc chłodna** – bez gniewu, z premedytacją uporządkowaną, często przyświecają jej pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia lub wiara.

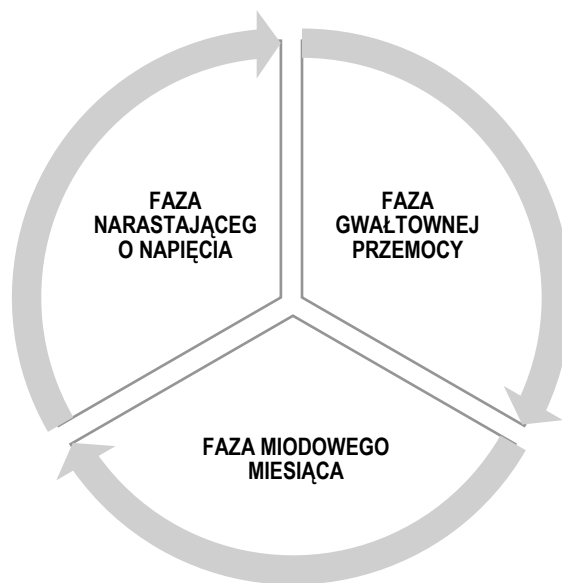

Diagram 1.2. Cykl przemocy – opracowanie własne na podstawie www.niebieskalinia.info

Przemoc najczęściej przebiega w cyklu, w którym wyodrębnia się trzy fazy:

1. **FAZA NARASTAJĄCEGO NAPIĘCIA** – w zachowaniu sprawcy zauważalne jest napięcie, złość, poirytowanie. Zaczyna prowokować awantury, traci panowanie nad emocjami. Sięga po alkohol bądź inne środki psychoaktywne. Pojawia się coraz więcej sytuacji konfliktowych. Ofiara najczęściej stara się za wszelką cenę opanować sytuację, uspokoić atmosferę, wywiązać się ze swoich obowiązków i zachcianek partnera. Ofiara analizuje, co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji.
2. **FAZA GWALTOWNEJ PRZEMOCY** – napięcie, które narastało w sprawcy znajduje upust. Staje się on gwałtowny, wpada w szał, wyładowuje swoje emocje

dokonując aktów przemocy. Ofiara stara się zrobić wszystko by uspokoić sprawcę i ochronić siebie, jednak bez względu na to co robi, nie przynosi to zamierzonego efektu. Po zakończeniu wybuchu agresji, ofiara często jest w szoku, odczuwa wstyd i przerażenie.

3. **FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA** – sprawca przemocy przeprosza, okazuje skruchę, żałuje, obiecuje poprawę jak i usiłuje tłumaczyć swoje zachowanie. Zapewnia także, że już nigdy tego nie zrobi. Jego działania sprawiają, że ofiara przemocy zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy, czuje się kochana i jest pełna nadziei.

Po okresie miodowego miesiąca cykl ten się powtarza. Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkami są bezpośrednie szkody zarówno na zdrowiu psychicznym ale i fizycznym. Pojawiają się poważne i długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, a będące często konsekwencjami przemocy doświadczonej w dzieciństwie. Przemoc domowa stanowi niebagatelny problem społeczny. Niezwalczana przemoc niszczy system rodzinny oraz niesie za sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych.

Dział II. DIAGNOZA

Rozdział I. Charakterystyka Gminy Gnojnik.

Gmina Gnojnik administracyjnie położona jest w województwie małopolskim, w powiecie brzeskim. Od północy sąsiaduje z miastem i gminą Brzesko, od wschodu z gminą Dębno, od południa z gminą Czchów, natomiast od zachodu z leżącą już w powiecie bocheńskim – gminą Nowy Wiśnicz. Jej powierzchnia zajmuje obszar 55 km², a dokładnie 5 489ha. Gmina zlokalizowana jest w dogodnym miejscu nie tylko pod względem walorów krajobrazowych, ale również komunikacji. Przez jej teren przebiega droga krajowa nr 75, która prowadzi z Brzeska do Nowego Sącza. Ponadto leży ona pośrodku trójkąta tworzonego przez jedne z największych małopolskich miast: Kraków, Tarnów oraz Nowy Sącz. Wspomniana już droga krajowa, jak również bliski dostęp do autostrady A4 i trasy kolejowej, umożliwia mieszkańcom łatwy dostęp do dużych centrów miejskich, gdzie mogą się kształcić, pracować czy spędzać wolny czas.

Ilustracja 1.1 Mapa prezentująca usytuowanie gminy Gnojnik. Źródło: GoogleMaps <https://www.google.com/maps/place/Gnojnik/@49.9048462,20.5354657,12z/data=!4m5!3m4!1s0x471620a3a6cdbc33:0xc3b5ee11b94f6b718m2!3d49.8988575!4d20.6262458> [dostęp 2019-06-04, 15:50]

W obecnym kształcie gmina Gnojnik została utworzona w 1973r. i od 1975 roku aż do ostatniej reformy administracyjnej należała do województwa tarnowskiego. W jej skład wchodzi siedem sołectw: Gnojnik, w którym znajduje się centrum administracyjne, Uszew, Gosprzydowa, Lewniowa, Biesiadki, Zawada Uszewska oraz Żerków.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019, liczba ludności gminy Gnojnik wyniosła 8030 osób, z czego 49,76 % stanowiły kobiety, a 50,24 % mężczyźni. Liczba ludności gminy Gnojnik stanowi 9,3% ludności powiatu brzeskiego oraz 0,36 % ludności województwa małopolskiego. Udział poszczególnych sołectw wielkości zarówno powierzchni gminy jak i strukturze jej ludności kształtuje się następująco:

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia w ha	% udział w powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	% udział w liczbie ludności
1	Gnojnik	1 192	21,7%	2 603	32,4%
2	Uszew	1 202	21,9%	1 643	20,4%
3	Gosprzydowa	1 103	20,1%	1 080	13,4%
4	Lewniowa	630	11,5%	987	12,3%
5	Biesiadki	635	11,6%	867	10,8%
6	Zawada Uszewska	513	9,3%	551	6,9%
7	Żerków	214	3,9%	299	3,8%
	RAZEM	5 489	100%	8 030	100%

Tabela 2.2 Struktura ludności oraz powierzchni gminy Gnojnik. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Raportu o stanie Gminy” Gnojnik, 2019r.

Ważnym czynnikiem kształtującym rzeczywisty poziom ludności jest także saldo migracji. Gmina Gnojnik odznacza się korzystnym saldem migracji. Przeciętne saldo migracji ogłoszone przez Urząd Statystyczny w Krakowie, za rok 2018 wyniosło 41, przy czym saldo dla powiatu brzeskiego wyniosło -141. Na dodatnie wartości wskaźnika salda migracji ma wpływ przede wszystkim wzrost liczby zameldowań.

Rok	2017	2018	2019
Liczba urodzeń	92	105	109
Liczba zgonów	62	69	77
Przyrost naturalny	30	36	32
Wymeldowania	200	191	250
Zameldowania	252	274	249
Saldo migracyjne	52	83	-1

Tabela 2.3. Zmiany liczby ludności Gminy w latach 2017-2019 oraz saldo migracji Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez UG Gnojnik, ewidencja ludności.

W badanym okresie w Gminie Gnojnik notuje się dodatni przyrost naturalny. Wynosi on ponad 30 osób rocznie. Saldo migracyjne w latach 2017 oraz 2018 wykazuje znaczącą tendencję wzrostową. Jedynie rok 2019 odnotował nieznaczny spadek o 1 osobę.

Sołectwo	2017	2018	2019
Biesiadki	874	871	867
Gnojnik	2540	2577	2603
Gosprzydowa	1088	1091	1080
Lewniowa	965	989	987
Uszew	1629	1654	1643
Zawada Uszewska	558	554	551
Żerków	295	295	299
Razem	7949	8031	8030

Tabela 2.4. Liczba ludności w sołectwach w latach 2017-2019 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez UG Gnojnik, ewidencja ludności.

Jak wynika z powyższych danych, liczba ludności gminy Gnojnik w roku 2018 zwiększyła się o 82 osoby względem roku poprzedniego. Natomiast w roku 2019 odnotowano niewielki spadek, który wyniósł 1 osobę. Jedynie miejscowość Gnojnik oraz Żerków na przestrzeni badanego okresu odnotowały wyłącznie wzrost liczby mieszkańców. Pozostałe sołectwa odnotowały nieznaczną tendencję spadkową w roku 2019 w odniesieniu do roku 2018. Największy spadek, bo w liczbie 11 osób, odnotowały miejscowości Gosprzydowa oraz Uszew.

Rozdział II. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.

Dane niezbędne do zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie pochodzą z badań opinii publicznej oraz danych udostępnionych przez jednostki i organizacje z którymi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku współpracuje w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Małopolskie Centrum Profilaktyki, na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojniku, przeprowadziło badanie opinii publicznej w ramach opracowywania diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Gnojnik. Badanie to zostało przeprowadzone w formie anonimowej ankiety. W badaniu wzięło udział 100 mieszkańców gminy Gnojnik, w tym 29 mężczyzn oraz 71 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 46 lat. Wyniki badań zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców				
Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	67%	20%	13%	0%
Zanieczyszczenie wody	0%	3%	35%	62%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	2%	19%	56%	23%
Bezrobocie	4%	18%	50%	28%
Bieda, ubóstwo	5%	25%	53%	17%
Bezdomność	0%	0%	13%	87%
Wzrost przestępczości	3%	7%	42%	48%
Kryzys rodziny	0%	2%	14%	84%
Kryzys norm moralnych	0%	2%	14%	84%

Tabela 2.5. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki.

Według mieszkańców, najpoważniejszym problemem społecznym jest zanieczyszczenie powietrza. Kryzys rodziny jak i norm moralnych uważa za istotny problem jedynie 4% respondentów.

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano także postawy i przekonania dorosłych mieszkańców gminy na temat alkoholu. Z badań wynika, iż 72% ankietowanych mieszkańców gminy wskazuje swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na ukończenie pełnoletności. W wieku między 16 a 18 r.ż. – 28% badanych.

Wykres 2.1. Częstotliwość spożywania alkoholu. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki.

Największa liczba badanych, bo aż 59% , przyznaje, że spożywa alkohol raz w tygodniu. 7% respondentów deklaruje abstynencję.

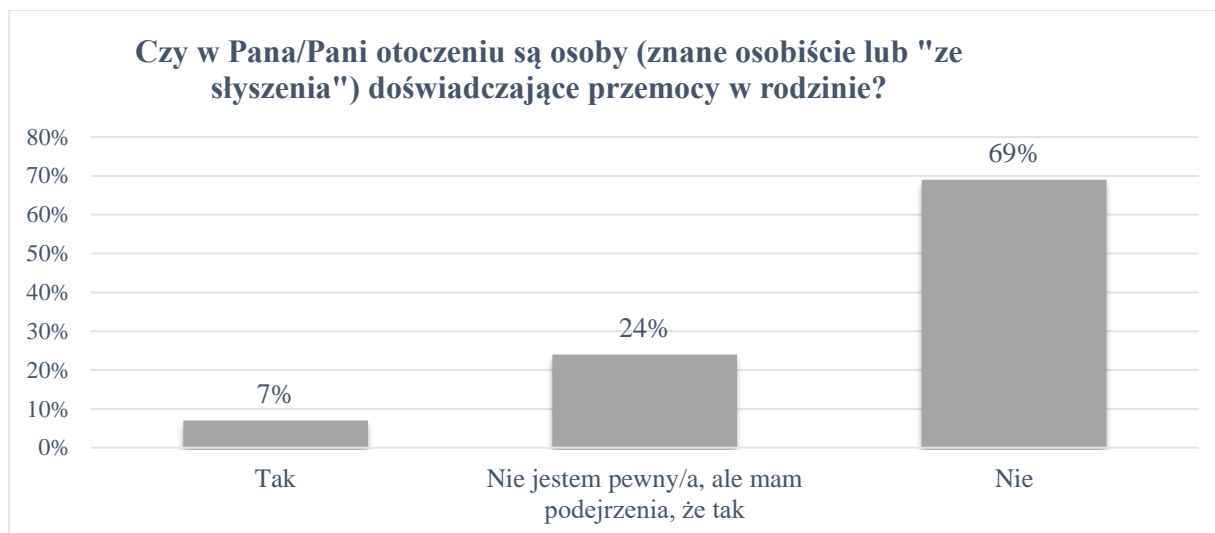
Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji alkoholu (46%) oraz 3-4 porcje (28%). 19% badanych przyznało, że nie piją. W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Gnojnik wykazują postawy wobec picia alkoholu na niskim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy Gnojnik piją okazjonalnie i jednocześnie spożywają małe ilości alkoholu.

Wszyscy badani deklarują, że wiedzą gdzie może zgłosić się osoba mająca problemy z uzależnieniem od alkoholu. Najczęściej wskazują Ośrodek Pomocy Społecznej oraz psychologa. Zachowania związane ze spożywaniem alkoholu są w znacznej mierze zależne od wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu. Wobec tego mieszkańcy gminy Gnojnik zostali zapytani o mit, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy, niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Uzyskane wyniki świadczą o tym, że jest to błędne przekonanie wśród dorosłej społeczności gminy Gnojnik, jednak nie jest ono rozpowszechnione. Łącznie 76% mieszkańców udzieliło odpowiedzi, że nie zgadzają się ze stwierdzeniem o niższej szkodliwości niskoprocentowych alkoholi. Jednocześnie 24% badanych zgodziło się z powszechnie przyjętym mitem, że alkohole „słabsze” są mniej szkodliwe.

Przemoc w rodzinie.

Mieszkańcy gminy Gnojnik, biorący udział w badaniu, otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Poniższe wartości pozwalają sądzić, że większość badanych nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania. Stwierdzenie „*Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa*” spotkało się z definitywnym brakiem akceptacji – łącznie 100% mieszkańców nie zgadza się z takim

stwierdzeniem. Dodatkowo 95% zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek”. Jednocześnie 59% badanych mieszkańców jest przeciwnych stwierdzeniu, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości, ale tylko 17% jest zdania, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.

Wykres 2.2. Zjawisko przemocy w środowisku respondentów. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki.

Wyniki badań nie są niepokojące, ponieważ 69% respondentów deklaruje, że nie ma w swoim otoczeniu osoby, która doświadcza przemocy w rodzinie. 24% ma podejrzenia, że tak się dzieje, a 7% zna osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Ponadto wszyscy badani mieszkańcy deklarują, że wiedzą do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.

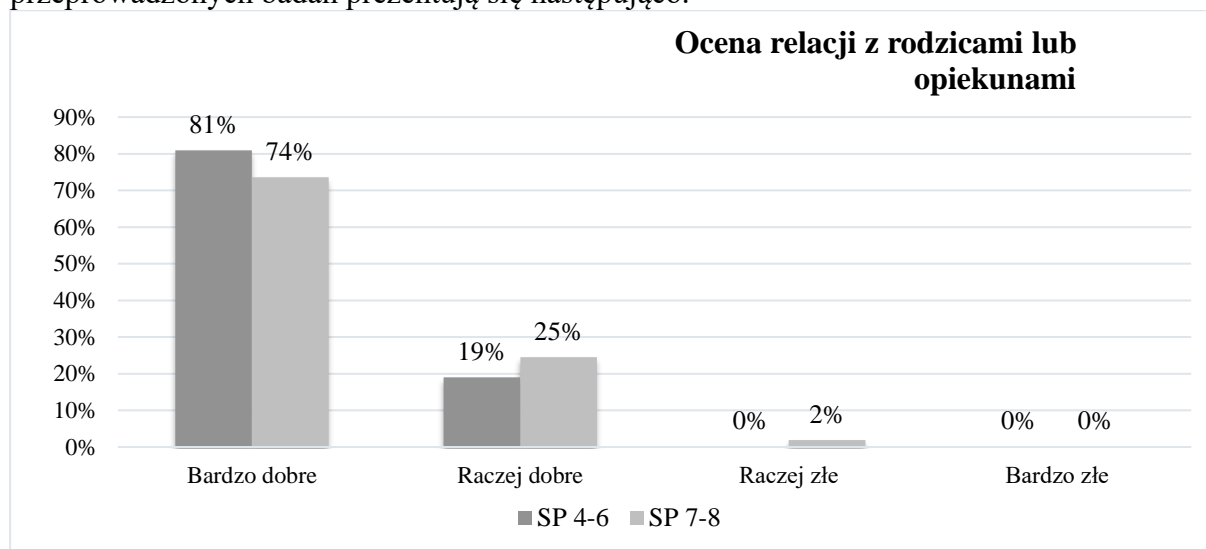
Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	66%	26%	8%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	0%	1%	43%	56%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	17%	65%	18%	0%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	0%	23%	77%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	0%	100%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	0%	23%	77%

Tabela 2.6. Przekonania dotyczące zjawiska przemocy. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki.

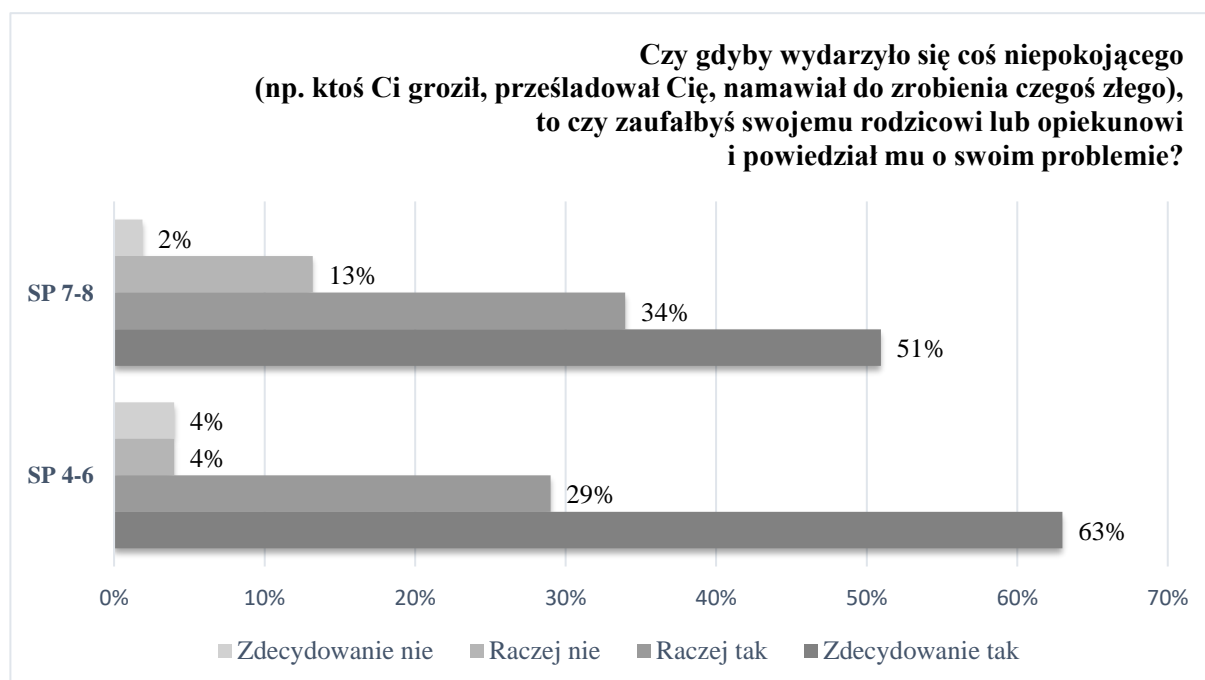
Łącznie 92% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy jest alkohol. 99% mieszkańców gminy Gnojnik nie jest skłonnych myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje nie tylko w domach z tzw. marginesu społecznego. Wyniki te wskazują na wysoką świadomość badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży.

Badania w placówkach oświatowych na terenie gminy Gnojnik przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Łącznie w badaniu wzięło udział 137 uczniów w tym 84 uczniów klas 4-6 oraz 53 uczniów klas 7-8 szkół podstawowych. Wyniki przeprowadzonych badań prezentują się następująco.

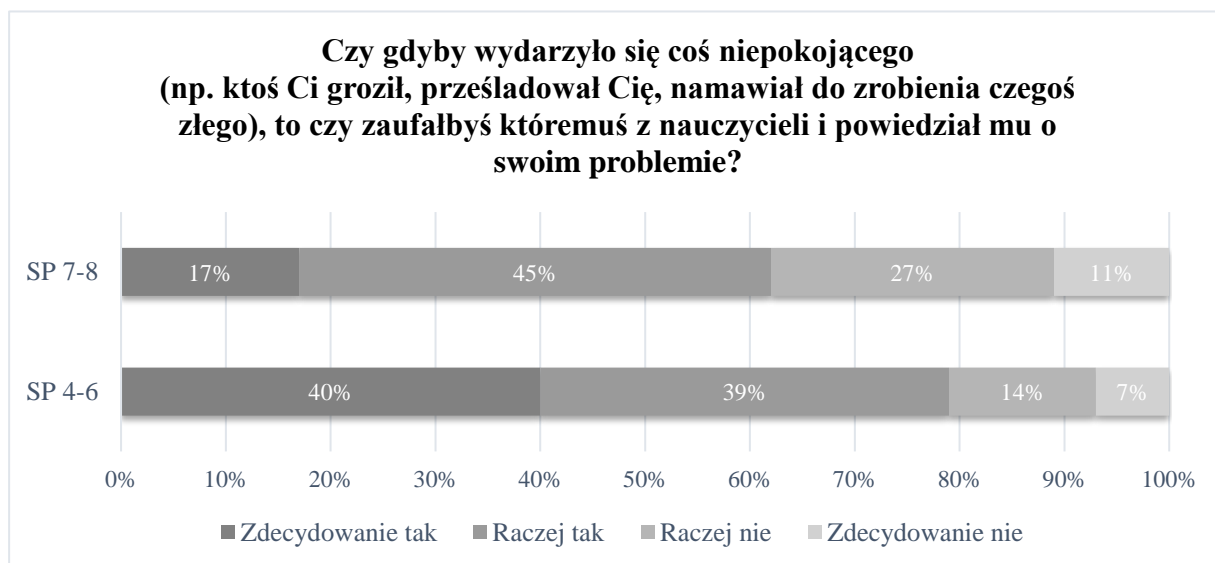

Wykres 2.3. Ocena relacji dzieci z rodzicami lub opiekunami. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki.

Wykres 2.4. Ocena relacji dzieci z rodzicami lub opiekunami. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki

Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych przez dzieci i młodzież niewątpliwie są dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i zaufane źródło wiedzy. Uczniowie gminy Gnojnik deklarują bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami. Jest to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic-nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom. Wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna są również obiecujące. Łącznie 92% uczniów klas młodszych oraz 85% uczniów klas starszych szkoły podstawowej chciałoby lub raczej chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami z rodzicami.

Wykres 2.5. Ocena relacji dzieci z nauczycielami. Źródło: „Diagnoza Zagrożeń Lokalnych. Gmina Gnojnik” Małopolskie Centrum Profilaktyki

Łącznie odpowiednio 79% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych obdarzyłoby zaufaniem nauczyciela oraz 62% uczniów klas 7-8. Poziom spadku zaufania wśród starszych uczniów jest zauważalny.

Osoby pokrzywdzone w wyniku przemocy domowej

Rok	Liczba interwencji domowych	Liczba interwencji dot. przemocy domowej
2017	76	22
2018	89	26
2019	63	16

Tabela 2.7. Liczba interwencji policji. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Komisariat policji w Czchowie.

Z danych pozyskanych z Komisariatu Policji w Czchowie wynika, że w badanym okresie poziom interwencji domowych, a także interwencji dotyczących przemocy w rodzinie wahały się. W roku 2018 odnotowano wzrost o 17% w odniesieniu do liczby interwencji domowych, 18% w odniesieniu do interwencji dotyczących przemocy domowej natomiast w roku 2019 w stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek o 29% w odniesieniu do interwencji domowych i 38% w odniesieniu do interwencji domowych dotyczących przemocy

domowej. Tak znaczący spadek liczby interwencji może dawać nadzieję na skuteczność podejmowanych przez instytucje działań.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba zarejestrowanych postępowań o przestępstwo znęcania się nad członkiem rodziny.	22	46	27
Liczba wszczętych postępowań o przestępstwo znęcania się nad członkiem rodziny.	11	18	9
Liczba skazanych w sprawach z art. 207 Kodeksu Karnego.	9	13	8

Tabela 2.8. Liczba prowadzonych przez Prokuraturę postępowań z zakresu przemocy domowej na terenie gminy Gnojnik. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Prokuraturę Rejonową w Brzesku.

Dane udostępnione przez Prokuraturę Rejonową w Brzesku wykazują zbieżne trendy z tym, co zostało ustalone na podstawie informacji z Komisariatu Policji w Czchowie, przy czym w końcowym roku badanego okresu odnotowano znaczący spadek, bo aż 41% w stosunku do roku poprzedniego.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba złożonych Niebieskich Kart	20	24	17
Liczba Niebieskich Kart kontynuowanych z lat poprzednich	4	8	5
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	7	7	7
Liczba przeprowadzonych wspierających rozmów z ofiarami przemocy	16	14	12
Liczba przeprowadzonych rozmów wspierająco-motywujących z osobami wobec których istniało podejrzenie, iż stosują przemoc w rodzinie	5	14	12

Tabela 2.9. Procedura „Niebieskie Karty” w Gminie Gnojnik. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku.

W badanym okresie można zauważyć, że liczba założonych Niebieskich Kart waha się. W 2017r. założono 20 NK. W 2018 roku liczba ta wzrosła do 24, by w roku kolejnym spaść do ilości 17 Niebieskich Kart. Wyniki te świadczyć mogą z jednej strony o skuteczności prowadzonej profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdyż w 2019 roku spadła liczba Niebieskich Karty wśród rodzin gminy Gnojnik, a z drugiej strony – można stwierdzić że wzrasta wśród mieszkańców świadomość i wrażliwość w zakresie przemocy domowej. Ofiary jak i świadkowie stosowania przemocy nie boją się zgłaszać tego faktu właściwym organizacjom.

Rok	Kobiety	Mężczyźni
2017	18	2
2018	18	3
2019	16	1

Tabela 2.10. Struktura osób dotkniętych przemocą. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku.

Rok	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.
2017	4
2018	11
2019	16

Tabela 2.11. Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku.

Zauważalny, zdecydowany wzrost liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy świadczyć może o wzroście skuteczności podejmowanych działań związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 z powyższej przyczyny Zespół Interdyscyplinarny podjął decyzję o zakończeniu Procedury w 4 przypadkach. W kolejnym roku wartość ta wzrosła niemal trzykrotnie, by w roku 2019 wynieść aż 16.

Rozdział III. Diagnoza lokalnych zasobów instytucjonalnych.

Gmina Gnojnik nie posiada zasobów instytucjonalnych, które w swoich kompetencjach są wystarczające do zabezpieczenia wszystkich potrzeb społecznych dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istnieje zatem konieczność współpracy ze specjalistycznymi instytucjami powiatowymi.

Na terenie gminy Gnojnik oraz powiatu brzeskiego funkcjonują następujące instytucje, które w swoim zakresie oferują pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym problemem przemocy.

	Nazwa i adres instytucji	Zakres działalności
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku 32-864 Gnojnik 363	Realizacja zadań gminy w zakresie pomocy społecznej.
2.	Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku, działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku 32-864 Gnojnik 363	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, główny realizator Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Gnojnik.
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku 32-864 Gnojnik 363	Realizacja procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, główny realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gnojnik.

4.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą, działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku 32-864 Gnojnik 363	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz terapeutycznego.
5.	Urząd Gminy Gnojnik 32-864 Gnojnik	Prowadzenie poradnictwa prawnego.
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Brzesko ul. Piastowska 2B	Realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, działań na rzecz osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób.
7.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie 32-800 Brzesko, ul. Piastowska 2	Prowadzenie interwencji kryzysowych, specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, wychowawczego i prawnego. Prowadzenie terapii wspierających, zapewnienie miejsc schronienia dla ofiar przemocy.
8.	Mieszkania chronione przy PCPR, Brzesko ul. Piastowska 2B	Zapewnienie mieszkań dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.
9.	Organizator rodzinnej Pieczy Zastępczej (PCPR Brzesko) Brzesko ul. Piastowska 2B	Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i pełnoletnim wychowankom.
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku, Brzesko ul. Piastowska 2B	Poradnia oferuje szeroki zakres pomocy dla dzieci i młodzieży z trudnościami w nauce lub wychowawczymi. Poradnia prowadzi w tym zakresie diagnozę i terapię.
11.	SP ZOZ w Brzesku, Brzesko ul. Kościuszki 68	Realizuje działania profilaktyczno-diagnostyczno-lecznicze (rozbudowana opieka psychiatryczna i leczenia uzależnień, specjalistyczne oddziały).

Tabela 2.12. Wykaz jednostek i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działających na terenie gminy Gnojnik i powiatu brzeskiego. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku.

Rozdział IV. Procedury postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą.

Procedura „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” prowadzona jest zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" [Dz. U. Nr 209, poz. 1245]. Formularze „Niebieskiej Karty” wypełniane są przez przedstawicieli realizujących procedurę.

Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza "Niebieska Karta- A" przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przy wszczęciu procedury następuje podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Ponadto osobie tej przekazuje się formularz „Niebieska Karta- B”, zawierający pouczenia i przydatne informacje dla osoby pokrzywdzonej przemocą. Kolejny uzupełniony formularz „Niebieskiej Karty-A” trafia niezwłocznie do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż do 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego nie później niż w terminie do 3 dni od dnia otrzymania formularza zobowiązany jest do przekazania go członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej następuje wypełnienie formularzy "Niebieska Karta- C" z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy oraz "Niebieska Karta- D" wypełniana z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Do działań członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej należy:

- udzielanie pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- podejmowanie działań w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- zaproszenie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- opracowanie indywidualnego planu pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.

Do działań członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmowanych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie należy w szczególności:

- diagnozowanie sytuacji rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
- przekazanie informacji o konsekwencjach popełnianych czynów;
- motywowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych;
- przeprowadzenie rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
- przekazanie informacji o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.

Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Nadmienić należy, iż w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, osoby, które w związku wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym policję lub prokuratora. Natomiast osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na podstawie art. 12a wyżej wspomnianej ustawy, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny, wykonujący obowiązki służbowe, ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je w pierwszej kolejności u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, w drugiej kolejności w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. Decyzję, o której mowa, pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym bądź pielęgniarką.

Zespół Interdyscyplinarny

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych;
- Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową;
- kuratorzy sądowi.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone wyżej działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ponadto zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa wyżej jak i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Rozdział V. Analiza SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie występującego na terenie gminy Gnojnik, potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie jak i analiza posiadanych zasobów kadrowych i instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy, umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, określającej mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Gnojnik.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia Problemów Społecznych Gminy Gnojnik na lata 2021-2030, która uwzględnia problem przemocy; 2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gnojnik, zawierający zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy; 3. Działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doznających przemocy; 4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego; 5. Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 6. Szeroko zakrojona współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska świadomość społeczna w zakresie przemocy domowej; 2. Bagatelizowanie problemu przemocy w rodzinie przez środowisko lokalne; 3. Zjawisko przemocy zakorzenione w obyczajowości społeczności lokalnej; 4. Występujący problem alkoholizmu wśród społeczności lokalnej, zwiększający zagrożenie przemocy domowej; 5. Niskie zainteresowanie udziałem w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz grupach wsparcia; 6. Obciążenie emocjonalne osób, które pracują z osobami doznającymi przemocy, zwiększające ryzyko wypalenia zawodowego;

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany w krajowym systemie prawnym, które umożliwiają coraz skuteczniejsze przeciwdziałanie przemocy; 2. Stałe kształcenie i doskonalenie kadry służb, które działają na rzecz rodzin; 3. Poszerzanie się ogólnokrajowej bazy instytucji niosących pomoc osobom doznającym przemocy; 4. Kampanie ogólnokrajowe i lokalne na rzecz przeciwdziałania przemocy i agresji 5. Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciągłe poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie; 2. Bierność osób będących świadkami stosowania przemocy w rodzinie; 3. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; 4. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doznających przemocy.

Dział III. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Rozdział I. Założenia programu przeciwdziałania przemocy.

Cechy Programu.

- **systemowość** - program jest spójnym i wielopoziomowym systemem przeciwdziałania przemocy, który został oparty o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy,
- **interdyscyplinarność** - wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji,
- **kompleksowość** - uwzględnianie różnych aspektów przemocy domowej: prawnego, psychologicznego, moralnego, społecznego,
- **efektywność** - diagnoza problemu, rozpoznanie zjawiska i jego lokalnych uwarunkowań pozwala na wypracowanie skutecznych - efektywnych rozwiązań.

Realizatorzy Programu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku;
- Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku, działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku;
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku;
- Urząd Gminy w Gnojniku;
- Komisariat Policji w Czchowie;
- Sąd Rejonowy w Brzesku;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Brzesku;
- Prokuratura Rejonowa w Brzesku;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Brzesku, działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku;
- Placówki oświatowe, działające na terenie gminy Gnojnik;
- Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe;
- Inne instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Beneficjenci Programu

- rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy domowej;
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy domowej;

- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą;
- mieszkańcy gminy Gnojnik.

Miejsce i czas realizacji Programu

- Teren gminy Gnojnik.
- Od 2021 roku do 2026 roku. Zadania realizowane są w sposób ciągły i nieprzerwany.

Prognozowane efekty

- Uwrażliwienie mieszkańców gminy Gnojnik na problem przemocy domowej.
- Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i dostępnych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową.
- Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy
- Minimalizacja liczby osób dotkniętych przemocą domową.

Rozdział II. Cele programu.

Cel nadrzędny

Minimalizacja skali i skutków przemocy domowej na terenie gminy Gnojnik, poprzez zbudowanie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY	TERMIN
<i>rozwój systemu przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Gnojnik jak i współpracy międzyinstytucjonalnej w tym zakresie;</i>	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie; - kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego; - kontynuowanie i poszerzanie działalności Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą domową; - współpraca z jednostkami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, funkcjonującymi na terenie powiatu brzeskiego; - monitorowanie zjawiska przemocy domowej w gminie Gnojnik oraz badanie zasobów, potrzeb oraz skuteczności działań podejmowanych w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS w Gnojniku - Zespół Interdyscyplinarny - Komisariat Policji w Czchowie - Prokuratura Rejonowa w Brzesku - Sąd Rejonowy w Brzesku - PCPR w Brzesku - OIK w Brzesku - Placówki oświatowe działające na terenie gminy Gnojnik - Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe 	Działania ciągłe 2021-2026

<p>zapewnienie dostępności pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie poradnictwa i wsparcia osobom uwikłanym w przemoc domową ; - zapewnianie specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej; - współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Brzesku w zakresie realizacji programu dla sprawców przemocy w rodzinie, , uczestniczenia w grupach wsparcia, grupach edukacyjno – terapeutycznych oraz prowadzenia indywidualnych programów pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS w Gnojniku - Zespół Interdyscyplinarny - Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gnojniku - Komisariat Policji w Czchowie - PCPR w Brzesku -OIK w Brzesku - Placówki oświatowe działające na terenie gminy Gnojnik 	<p>Działania ciągłe 2021-2026</p>
<p>zapewnienie niezbędnej ochrony ofiarom przemocy;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizowanie procedury „<i>Niebieskie Karty</i>”; - realizowanie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego; - kompleksowa pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc domową; - przyjmowanie zgłoszeń przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy; - współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Brzesku z zakresie szybkiej, doraźnej pomocy w sytuacji kryzysowej, zabezpieczania noclegu w nagłych sytuacjach kryzysowych; - składanie zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa do organów ścigania w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie; - występowanie z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Brzesku celem weryfikacji sytuacji małoletnich dzieci w rodzinie dotkniętej problemem przemocy; 	<ul style="list-style-type: none"> -GOPS w Gnojniku - Zespół Interdyscyplinarny - Komisariat Policji w Czchowie - Prokuratura Rejonowa w Brzesku -Sąd Rejonowy w Brzesku - PCPR w Brzesku -OIK w Brzesku 	<p>Działania ciągłe 2021-2026</p>
<p>edukację i kształtowanie świadomości społecznej w środowisku lokalnym w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie bądź zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych poruszających problematykę przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków i rozpowszechnianie materiałów wśród społeczności lokalnej; - prowadzenie kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy; - prowadzenie w szkołach zajęć edukacyjnych uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy w rodzinie oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie; 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS w Gnojniku -Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku - Placówki oświatowe działające na terenie gminy Gnojnik - Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe 	<p>Działania ciągłe 2021-2026</p>
<p>doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocom osobom dotkniętym problemem przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzanie szkoleń i superwizji dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojniku z zakresu diagnozowania problemu przemocy i skutecznej pomocy ; - przeprowadzanie szkoleń dla nauczycieli pracujących w placówkach oświatowych terenu gminy Gnojnik z zakresu diagnozowania problemu przemocy i skutecznej pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS w Gnojniku - placówki oświatowe, działające na terenie gminy Gnojnik 	<p>Działania ciągłe 2021-2026</p>

Źródła finansowania

- środki własne Gminy Gnojnik w tym przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gnojnik;
- środki zewnętrzne, pochodzące z projektów, programów, w tym także dotacje;
- środki własne podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dział IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Rozdział I. Monitoring Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Gnojnik na lata 2021- 2026 stanowi strategię działania na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobowiązane do podejmowania działań w tym zakresie na terenie gminy Gnojnik oraz powiatu brzeskiego.

Koordynatorem działań w zakresie realizacji zadań ujętych w niniejszym Programie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku. Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie w formie informacji, określającej weryfikację założonych celów i osiągniętych rezultatów, zawartej w rocznej informacji z działalności GOPSu.

Rozdział II. Ewaluacja Programu.

Celem ustalenia skuteczności Programu, będzie przeprowadzana jego ewaluacja zarówno w trakcie jego trwania, jak i po zakończeniu.

Wskaźnikami ewaluacji są:

- liczba rodzin uwikłanych w przemoc na podstawie rozpoznania pracowników socjalnych GOPS w Gnojniku;
- liczba rodzin uwikłanych w przemoc na podstawie rozpoznania Policji;
- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”;
- liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wypełnionych przez poszczególne podmioty do tego upoważnione;
- liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa związanego z przemocą domową ;
- liczba materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy rozpowszechnionych wśród mieszkańców gminy Gnojnik;
- liczba odbytych szkoleń i pogadanek wśród dzieci, młodzieży oraz rodziców z zakresu przemocy, agresji jak i doskonalenia kompetencji rodzicielskich;
- liczba odbytych szkoleń, konferencji, superwizji dla osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Gnojnik, w tym liczba uczestników;
- liczba instytucji i organizacji działających w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w gminie Gnojnik;
- liczba osób korzystających z pomocy oferowanej przez Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób uzależnionych współuzależnionych oraz osób doznających przemocy, działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku;

Ewaluacja pozwoli na:

- rozwijanie różnorodnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb i problemów mieszkańców gminy Gnojnik;
- zwiększenie skuteczności działań z zakresu pomocy społecznej;
- zwiększenie skuteczności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- wskazanie dalszych kierunków rozwoju systemu wsparcia rodziny.

Ewaluację programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku przy współpracy z pozostałymi realizatorami programu do 31 marca danego roku za rok poprzedzający.

Opracowała: Mariola Krakowska